

APPENDIX A

Guarantee's Document From My School

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียนปล้องวิทยาคม ตำบลปล้อง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ๕๗๒๓๐
ที่ ศธ ๐๔๐๔๖.๓.๔๖/พิเศษ วันที่ ๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
เรื่อง รายงานผลการใช้สื่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปล้องวิทยาคม

เนื่องด้วย ข้าพเจ้านายเอกนรินทร์ จันท์แก้วได้สร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่องการแก้ระบบสมการด้วยวิธีการเขียนแบบใหม่ ใช้สำหรับสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเอกสารประกอบการเรียนการสอนชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิจัยสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการสอนคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บัดนี้ การจัดการเรียนการสอนได้เสร็จสิ้นแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ.....เอกนรินทร์.....ผู้รายงาน
(นายเอกนรินทร์ จันท์แก้ว)
ตำแหน่ง ครู คศ.๑

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
.....เป็นวิทยภาพที่ สามารถผลิตสื่อเอกสารประกอบได้.....
.....ได้ เสร็จตามกำหนด ๑๗/๒๕๕๙.....

ลงชื่อ.....[Signature].....
(นายพัฒนา ห่มศรีภูมิ)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
.....[Signature].....
.....[Signature].....

ลงชื่อ.....[Signature].....
(นายปิยะ แก้วหาญ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนปล้องวิทยาคม

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาเพิ่มเติมคณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น
โดยใช้ขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โรงเรียนปลื้มวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น (Study on Methods for Solving System of Linear Equations) ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น ซึ่งจะประกอบไปด้วย ระบบสมการเชิงเส้น การดำเนินการตามแถวและการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นโดยการใช้ขั้นตอนวิธีการใหม่

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ในวิชาคณิตศาสตร์

ผู้จัดทำ

นายเอกนรินทร์ จันทร์แก้ว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ระบบสมการเชิงเส้น (system of linear equation)	1
เมทริกซ์แต่งเติม (Augmented Matrix)	2
การดำเนินการตามแถวเบื้องต้น (Elementary Row Operation)	3
การหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่	4
แบบฝึกทักษะ	8
เฉลยแบบฝึกทักษะ	12
บรรณานุกรม	13

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1. ระบบสมการเชิงเส้น (system of linear equations)

ในหัวข้อนี้เราจะมาทำความเข้าใจในเรื่องของระบบสมการเชิงเส้นและการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น

บทนิยามที่ 1 กำหนดให้ $\mathbb{R}$ เป็นจำนวนจริง สมการเชิงเส้น คือ สมการที่อยู่ในรูป

$$a_1x_1 + a_2x_2 + \cdots + a_nx_n = b$$

เมื่อ $x_1, x_2, \dots, x_n$ เป็นตัวแปรและ $a_1, a_2, \dots, a_n, b$ เป็นสมาชิกที่อยู่ในจำนวนจริง

ตัวอย่างที่ 1 ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของสมการเชิงเส้น

1. $x - 3y = 5$

2. $3x - 4y + 7z = -2$

คำตอบของสมการเชิงเส้น n ตัวแปร $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ หมายถึง ลำดับของจำนวนจริง n จำนวน $(s_1, s_2, \dots, s_n)$ ซึ่งเมื่อแทน $s_1 = x_1, s_2 = x_2, \dots, s_n = x_n$ ลงในสมการแล้วทำให้สมการเป็นจริง

บทนิยามที่ 2 กำหนดให้ $\mathbb{R}$ เป็นจำนวนจริง ระบบสมการเชิงเส้น คือ ชุดของสมการที่อยู่ในรูป

$$\begin{aligned} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \cdots + a_{1n}x_n &= b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \cdots + a_{2n}x_n &= b_2 \\ \vdots & \\ a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \cdots + a_{mn}x_n &= b_m \end{aligned}$$

เมื่อ $x_1, x_2, \dots, x_n$ เป็นตัวแปรและ a_{ij}, b_i เป็นสมาชิกที่อยู่ในจำนวนจริง

ตัวอย่างที่ 2 ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของระบบสมการเชิงเส้น

1. $3x - y + 4 = 1$

$2x - 5y = 2$

2. $-2x + 6y - 3z = -5$

$x - 3y + z = 7$

$x + 4y + 2z = 2$

คำตอบของระบบสมการเชิงเส้น n ตัวแปร $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ หมายถึง ลำดับของจำนวนจริง n จำนวน $(s_1, s_2, \dots, s_n)$ ซึ่งเมื่อแทน $s_1 = x_1, s_2 = x_2, \dots, s_n = x_n$ ลงในระบบสมการแล้วทำให้สมการเป็นจริงทุกสมการ

2. เมทริกซ์แต่งเติม (Augmented Matrix)

ถ้ากำหนดระบบสมการเชิงเส้นดังนี้

$$a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 = d_1$$

$$b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 = d_2$$

$$c_1x_1 + c_2x_2 + c_3x_3 = d_3$$

เราสามารถนำมาเขียนให้อยู่ในรูปแบบเมทริกซ์สัมประสิทธิ์และเมทริกซ์แต่งเติมได้ดังนี้

1. เมทริกซ์สัมประสิทธิ์ (Coefficient Matrix)

$$\begin{bmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{bmatrix}$$

2. เมทริกซ์แต่งเติม (Augmented Matrix)

$$\left[\begin{array}{ccc|c} a_1 & a_2 & a_3 & d_1 \\ b_1 & b_2 & b_3 & d_2 \\ c_1 & c_2 & c_3 & d_3 \end{array} \right]$$

ตัวอย่างที่ 3 จงหาเมทริกซ์แต่งเติมของระบบสมการเชิงเส้นที่กำหนดให้

$$x + y - z = 1$$

$$2x - y + z = 2$$

$$4y - z = 3$$

จะได้เมทริกซ์แต่งเติม คือ

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & 1 \\ 2 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & 4 & -1 & 3 \end{array} \right]$$

เพื่อความสะดวกในการเขียนเราจะใช้ r_n แทนแต่ละแถวของเมทริกซ์ เช่น แถวที่ 1 จะใช้ r_1 แถวที่ 2 จะใช้ r_2 เป็นต้น ดังนั้นเมทริกซ์แต่งเติมในตัวอย่างข้างต้น อาจเขียนให้ชัดเจนขึ้น เพื่อบ่งชี้แต่ละแถวของ

เมทริกซ์ อาจเขียนได้ดังนี้

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & 1 \\ 2 & -1 & 1 & 2 \\ 0 & 4 & -1 & 3 \end{array} \right] \begin{matrix} r_1 \\ r_2 \\ r_3 \end{matrix}$$

3. การดำเนินการตามแถวเบื้องต้น (Elementary Row Operation)

ความรู้พื้นฐานในการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นคือการสร้างระบบสมการเชิงเส้นขึ้นมาใหม่ที่ง่ายต่อการหาคำตอบยิ่งขึ้น โดยที่ระบบสมการเชิงเส้นที่สร้างขึ้นมามีคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นเดิม ระบบสมการเชิงเส้นใหม่ที่สร้างขึ้นนี้ ซึ่งอาศัยการดำเนินการ 3 ชนิดต่อไปนี้เพื่อกำจัดตัวแปร

1. การคูณสมการใดสมการหนึ่งด้วยค่าคงตัวที่ไม่เป็นศูนย์
2. การสลับกันระหว่างสมการสองสมการ
3. การบวกสมการหนึ่งด้วยผลคูณของสมการอื่นกับค่าคงตัว

เนื่องจากแต่ละแถวของเมทริกซ์แต่งเติมเกิดจากสัมประสิทธิ์ของตัวแปรและค่าคงตัวของแต่ละสมการที่สมนัยกัน ดังนั้นการดำเนินการ 3 ชนิดบนสมการดังกล่าวจะเหมือนกับการดำเนินการ 3 ชนิดต่อไปนี้บนเมทริกซ์แต่งเติม

1. การคูณแถวใดแถวหนึ่งของเมทริกซ์แต่งเติมด้วยค่าคงตัวที่ไม่เป็นศูนย์
2. การสลับกันระหว่างแถวสองแถวของเมทริกซ์แต่งเติม
3. การบวกแถวหนึ่งของเมทริกซ์แต่งเติมด้วยผลคูณของแถวอื่นกับค่าคงตัว

ซึ่งเรียกรับการดำเนินการทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมาข้างต้นว่า “การดำเนินการตามแถวเบื้องต้น” ตัวอย่างการดำเนินการตามแถวเบื้องต้น

1. การคูณด้วยค่าคงที่ $\frac{1}{3}$ กับแถวที่ 1

$$\begin{bmatrix} 3 & 9 & 6 \\ 1 & -2 & 4 \\ 5 & 0 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 \\ 1 & -2 & 4 \\ 5 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad r'_1 = \frac{1}{3}r_1$$

2. การสลับกันระหว่างแถวที่ 1 และ แถวที่ 3

$$\begin{bmatrix} 3 & 9 & 6 \\ 1 & -2 & 4 \\ 5 & 0 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 5 & 0 & 1 \\ 1 & -2 & 4 \\ 3 & 9 & 6 \end{bmatrix} \quad \begin{matrix} r'_1 = r_3 \\ r'_3 = r_1 \end{matrix}$$

3. การบวกแถวที่ 3 ด้วยสามเท่าของแถวที่ 1

$$\begin{bmatrix} 3 & 9 & 6 \\ 1 & -2 & 4 \\ 5 & 0 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 3 & 9 & 6 \\ 1 & -2 & 4 \\ 14 & 27 & 19 \end{bmatrix} \quad r'_3 = r_3 + 3r_1$$

4. การหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่

ในการแก้ระบบสมการเชิงเส้นเพื่อหาคำตอบนั้นเราสามารถใช่วิธีการต่างๆ ได้หลายวิธีเช่น การกำจัดเกาส์เขียน, การกำจัดแบบเกาส์-จอร์แดน, การใช้กฎของคราเมอร์, การใช้อินเวอร์สการคูณช่วยหาคำตอบ ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาล้วนมีความยากง่ายที่แตกต่างกัน ดังนั้น วิธีการต่อไปนี้จึงเป็นแนวทางหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้นอีกวิธีการหนึ่งโดยมีขั้นตอนการแก้ระบบสมการเชิงเส้นดังนี้

1. สร้างเมทริกซ์แต่งเติม $[A|B]$ ขนาด $n \times n + 1$ และให้ $A^* = [A|B]$
2. สร้าง $I = \{1, 2, \dots, n\}$
3. เลือก $i \in I, a_{ii} \neq 0$
4. หารแถวที่ i ด้วย a_{ii} (ยกเว้น a_{ii})
5. แถวที่เหลือใช้การดำเนินการตามแถว คือ $r'_k = r_k - \frac{a_{ki}}{a_{ii}}r_i$ (หลักที่ i ไม่ต้องคำนวณให้ใส่เครื่องหมาย *)
6. ให้ $I' = I - \{i\}$
ถ้า $I' = \emptyset$ จะได้คำตอบของระบบสมการอยู่ในหลักสุดท้าย
ถ้า $I' \neq \emptyset$ ให้ $I' := I$ แล้วกลับไปทำข้อ 3

ตัวอย่างที่ 4 จงหาคำตอบของระบบสมการ

$$2x + 6y = 3$$

$$x + 4y = 1$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} 2 & 6 & 3 \\ 1 & 4 & 1 \end{array} \right]$$

และ $I = \{1, 2\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1: ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} * & 3 & \frac{3}{2} \\ * & 1 & -\frac{1}{2} \end{array} \right] \quad r'_2 = r_2 - \frac{1}{2}r_1$$

จะได้ $I = \{2\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2: ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} * & * & 3 \\ * & * & -\frac{1}{2} \end{array} \right] \quad r'_1 = r_1 - 3r_2$$

ตอบ : $x = 3, y = -\frac{1}{2}$

ตัวอย่างที่ 5 จงหาคำตอบของระบบสมการ

$$x - 2y + 3z = 9$$

$$-x + 3y = -4$$

$$2x - 5y + 5z = 17$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} 1 & -2 & 3 & 9 \\ -1 & 3 & 0 & -4 \\ 2 & -5 & 5 & 17 \end{array} \right]$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1 : ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & -2 & 3 & 9 \\ * & 1 & 3 & 5 \\ * & -1 & -1 & -1 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_2 = r_2 - (-1)r_1 \\ r'_3 = r_3 - 2r_1 \end{array}$$

จะได้ $I = \{2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2 : ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & 9 & 19 \\ * & * & 3 & 5 \\ * & * & 2 & 4 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - (-2)r_2 \\ r'_3 = r_3 - (-1)r_2 \end{array}$$

จะได้ $I = \{3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & * & 1 \\ * & * & * & -1 \\ * & * & * & 2 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{9}{2}r_3 \\ r'_2 = r_2 - \frac{3}{2}r_3 \end{array}$$

ตอบ : $x = 1, y = -1, z = 2$

ตัวอย่างที่ 6 จงหาคำตอบของระบบสมการ

$$y + 2z + t = -3$$

$$2x - y + z = 0$$

$$x - 4y - 3t = -2$$

$$3x + 2y - z + 4t = 9$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} 0 & 1 & 2 & 1 & -3 \\ 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & -4 & 0 & -3 & -2 \\ 3 & 2 & -1 & 4 & 9 \end{array} \right]$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1 : ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} 2 & * & 3 & 1 & -3 \\ -2 & * & -1 & 0 & 0 \\ -7 & * & -4 & -3 & -2 \\ 7 & * & 1 & 4 & 9 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - (-1)r_2 \\ r'_3 = r_3 - 4r_2 \\ r'_4 = r_4 - (-2)r_2 \end{array}$$

จะได้ $I = \{1, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2 : ให้ $i = 4$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} -\frac{2}{4} & * & \frac{11}{4} & * & -\frac{21}{4} \\ -2 & * & -1 & * & 0 \\ -\frac{7}{4} & * & -\frac{13}{4} & * & \frac{19}{4} \\ \frac{7}{4} & * & \frac{1}{4} & * & \frac{9}{4} \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{1}{4}r_4 \\ r'_2 = r_2 - (0)r_4 \\ r'_3 = r_3 - (-\frac{3}{4})r_4 \end{array}$$

จะได้ $I = \{1, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & 11 & * & -21 \\ * & * & 21 & * & -42 \\ * & * & 16 & * & -32 \\ * & * & -19 & * & -39 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_2 = r_2 - (-8)r_1 \\ r'_3 = r_3 - (-7)r_1 \\ r'_4 = r_4 - 7r_1 \end{array}$$

จะได้ $I = \{3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 4 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & * & * & 1 \\ * & * & * & * & 0 \\ * & * & * & * & -2 \\ * & * & * & * & 1 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{11}{16}r_3 \\ r'_2 = r_2 - \frac{21}{6}r_3 \\ r'_4 = r_4 - (-\frac{19}{16})r_3 \end{array}$$

ตอบ : $x = 1, y = 0, z = -2, t = 1$

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าเราสามารถเลือก a_{ii} ตัวไหนก่อนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเลือกเรียงจาก $1, 2, \dots, n$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบฝึกทักษะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำตอบของระบบสมการต่อไปนี้โดยใช้วิธีการของเกาส์-จอร์แดนและขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่เพื่อเปรียบเทียบกัน

1. $x - y = 1$

$$2x + y = 6$$

2. $5x - 2y = -4$

$$2x - 4y = 3$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

$$3. \ x_1 + 2x_2 - 3x_3 = 6$$

$$2x_1 - x_2 + 4x_3 = 1$$

$$x_1 - x_2 + x_3 = 3$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4. $x + y + 2z = 9$

$2y - 7z = -17$

$3x + 6y - 5z = 0$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. $3x - y + z + 7w = 13$
 $-2x + y - z - 3w = -9$
 $-2x + y - 7w = 8$
 $x - y + 2z - w = 3$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เฉลยแบบฝึกทักษะ

1. $x = \frac{7}{3}, y = \frac{4}{3}$

2. $x = -\frac{11}{8}, y = -\frac{23}{16}$

3. $x_1 = \frac{17}{5}, x_2 = \frac{7}{5}, x_3 = -\frac{9}{5}$

4. $x = 1, y = 2, z = 3$

5. $x = 23, y = \frac{83}{4}, z = -2, w = -\frac{19}{4}$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บรรณานุกรม

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มเติม คณิตศาสตร์
เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2557). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว

Hafsa Athar Jafree, Muhammad Imtiaz, Syed Inayatullah, Fozia Hanif Khan, Tajuddin Nizami. A
Space Efficient Flexible Pivot Selection Approach to Evaluate Determinant and Inverse
of a Matrix. Journal PLOS ONE. Volume 9, Issue 2, February 2014.

Deaw Jaibun, Mahidol Wittayanusorn school.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำตอบของระบบสมการต่อไปนี้โดยใช้ขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่

1. $2a + 3b = 8$

$$4a - b = 2$$

2. $a - 4b + 5c = -22$

$$3a + 2b - c = 10$$

$$2a + 5b + 3c = 3$$

3. $3a + 4b - c = -2$

$$-2a + b - 5c = 5$$

$$a + 7b + 9c = 5$$

4. $a + 2b - c + d = 9$

$$2a + c - 3d = -8$$

$$-a - b - 2c + d = 2$$

$$b + c - 2d = -5$$

5. $a + 3b - 2c + 4d = 3$

$$3a - 5b - c + 2d = 3$$

$$-a + b + 3c - d = -1$$

$$3a + 2b - 3c + 3d = -2$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เฉลยแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำตอบของระบบสมการต่อไปนี้โดยใช้ขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่

1. $2a + 3b = 8$ (2 คะแนน)

$4a - b = 2$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} 2 & 3 & 8 \\ 4 & -1 & 2 \end{array} \right] \dots\dots\dots 0.5 \text{ คะแนน}$$

และ $I = \{1, 2\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1: ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} * & \frac{3}{2} & 4 \\ * & -7 & -14 \end{array} \right] \quad r'_2 = r_2 - 2r_1 \dots\dots\dots 0.5 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{2\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2: ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cc|c} * & * & 1 \\ * & * & 2 \end{array} \right] \quad r'_1 = r_1 + \frac{3}{14}r_2 \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

ตอบ : $a = 1, b = 2$

2. $a - 4b + 5c = -22$ (4 คะแนน)

$3a + 2b - c = 10$

$2a + 5b + 3c = 3$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} 1 & -4 & 5 & -22 \\ 3 & 2 & -1 & 10 \\ 2 & 5 & 3 & 3 \end{array} \right] \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1: ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & -4 & 5 & -22 \\ * & 14 & -16 & 76 \\ * & 13 & -7 & 47 \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} r'_2 = r_2 - 3r_1 \\ r'_3 = r_3 - 2r_1 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2: ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & \frac{3}{7} & -\frac{2}{7} \\ * & * & -\frac{8}{7} & \frac{38}{7} \\ * & * & \frac{55}{7} & -\frac{165}{7} \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{2}{7}r_2 \\ \\ r'_3 = r_3 - \frac{13}{14}r_2 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & * & 1 \\ * & * & * & 2 \\ * & * & * & -3 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{3}{35}r_3 \\ r'_2 = r_2 + \frac{8}{55}r_3 \\ \\ \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

ตอบ : $a = 1, b = 2, c = -3$

3. $3a + 4b - c = -2$ (4 คะแนน)

$$-2a + b - 5c = 5$$

$$a + 7b + 9c = 5$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} 3 & 4 & 1 & -2 \\ -2 & 1 & -5 & 5 \\ 1 & 7 & 9 & 5 \end{array} \right] \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1 : ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & \frac{4}{3} & -\frac{1}{3} & -\frac{2}{3} \\ * & \frac{11}{3} & -\frac{17}{3} & \frac{11}{3} \\ * & \frac{17}{3} & \frac{28}{3} & \frac{17}{3} \end{array} \right] \begin{array}{l} \\ r'_2 = r_2 + \frac{2}{3}r_1 \\ r'_3 = r_3 - \frac{1}{3}r_1 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{2, 3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2 : ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & \frac{19}{11} & -2 \\ * & * & -\frac{17}{11} & 1 \\ * & * & \frac{199}{11} & 0 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{4}{11}r_2 \\ \\ r'_3 = r_3 - \frac{17}{11}r_2 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{3\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{ccc|c} * & * & * & -2 \\ * & * & * & 1 \\ * & * & * & 0 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{19}{199}r_3 \\ r'_2 = r_2 + \frac{17}{199}r_3 \\ \\ \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

ตอบ : $a = -2, b = 1, c = 0$

4. $a + 2b - c + d = 9$ (5 คะแนน)

$$2a + c - 3d = -8$$

$$-a - b - 2c + d = 2$$

$$b + c - 2d = -5$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & -1 & 1 & 9 \\ 2 & 0 & 1 & -3 & -8 \\ -1 & -1 & -2 & 1 & 2 \\ 0 & 2 & 1 & -2 & -5 \end{array} \right] \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1 : ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & 2 & -1 & 1 & 9 \\ * & -4 & 3 & -5 & -26 \\ * & 1 & -3 & 2 & 11 \\ * & 1 & 1 & -2 & -5 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_2 = r_2 - 2r_1 \\ r'_3 = r_3 + r_1 \\ r'_4 = r_4 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{2, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2 : ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & \frac{1}{2} & -\frac{3}{2} & -4 \\ * & * & -\frac{3}{4} & \frac{5}{4} & \frac{13}{12} \\ * & * & -\frac{9}{4} & \frac{3}{4} & \frac{9}{2} \\ * & * & \frac{7}{4} & -\frac{13}{4} & -\frac{23}{2} \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{1}{2}r_2 \\ r'_3 = r_3 + \frac{1}{4}r_2 \\ r'_4 = r_4 + \frac{1}{4}r_2 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & * & -\frac{4}{3} & -3 \\ * & * & * & 1 & 5 \\ * & * & * & -\frac{1}{3} & -2 \\ * & * & * & -\frac{8}{3} & -8 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{2}{9}r_3 \\ r'_2 = r_2 - \frac{1}{3}r_3 \\ r'_4 = r_4 + \frac{7}{9}r_3 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

จะได้ $I = \{4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 4 : ให้ $i = 4$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & * & * & 1 \\ * & * & * & * & 2 \\ * & * & * & * & -1 \\ * & * & * & * & 3 \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} r'_1 = r_1 - \frac{1}{2}r_4 \\ r'_2 = r_2 + \frac{3}{8}r_4 \\ r'_3 = r_3 - \frac{1}{8}r_4 \end{array} \quad \text{..... 1 คะแนน}$$

ตอบ : $a = 1, b = 2, c = -1, d = 3$

5. $a + 3b - 2c + 4d = 3$ (5 คะแนน)

$$3a - 5b - c + 2d = 3$$

$$-a + b + 3c - d = -1$$

$$3a + 2b - 3c + 3d = -2$$

วิธีทำ ให้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 3 & -2 & 4 & 3 \\ 3 & -5 & -1 & 2 & 3 \\ -1 & 1 & 3 & -1 & -1 \\ 3 & 2 & -3 & 3 & -2 \end{array} \right] \quad \text{..... 1 คะแนน}$$

และ ให้ $I = \{1, 2, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 1 : ให้ $i = 1$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & 3 & -2 & 4 & 9 \\ * & -14 & 5 & -10 & -6 \\ * & 4 & 1 & 3 & 2 \\ * & -7 & 3 & -9 & -11 \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} r'_2 = r_2 - 3r_1 \\ r'_3 = r_3 + r_1 \\ r'_4 = r_4 - 3r_1 \end{array} \quad \text{..... 1 คะแนน}$$

จะได้ $I = \{2, 3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 2 : ให้ $i = 2$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & -\frac{13}{14} & \frac{13}{7} & \frac{12}{7} \\ * & * & -\frac{5}{14} & \frac{5}{7} & \frac{3}{7} \\ * & * & \frac{17}{7} & \frac{1}{7} & \frac{2}{7} \\ * & * & \frac{1}{2} & -4 & -8 \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{3}{4}r_2 \\ r'_3 = r_3 + \frac{2}{7}r_2 \\ r'_4 = r_4 - \frac{1}{2}r_2 \end{array} \quad \text{..... 1 คะแนน}$$

จะได้ $I = \{3, 4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 3 : ให้ $i = 3$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & * & \frac{65}{34} & \frac{31}{17} \\ * & * & * & \frac{25}{34} & \frac{8}{17} \\ * & * & * & \frac{1}{17} & \frac{2}{17} \\ * & * & * & -\frac{137}{34} & -\frac{137}{17} \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{13}{134}r_3 \\ r'_2 = r_2 + \frac{5}{34}r_3 \\ r'_4 = r_4 - \frac{7}{34}r_3 \end{array} \quad \text{..... 1 คะแนน}$$

จะได้ $I = \{4\}$

การทำซ้ำครั้งที่ 4 : ให้ $i = 4$ จะได้

$$A^* = \left[\begin{array}{cccc|c} * & * & * & * & -2 \\ * & * & * & * & -1 \\ * & * & * & * & 0 \\ * & * & * & * & 2 \end{array} \right] \begin{array}{l} r'_1 = r_1 + \frac{65}{137}r_4 \\ r'_2 = r_2 + \frac{25}{137}r_4 \\ r'_3 = r_3 + \frac{2}{137}r_4 \end{array} \dots\dots\dots 1 \text{ คะแนน}$$

ตอบ : $a = -2, b = -1, c = -0, d = 2$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสอบถาม
เปรียบเทียบการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น
โดยใช้วิธีการของเกาส์-จอร์แดนและขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบการหาคำตอบของระบบสมการเชิงเส้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	การคำนวณด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่สามารถหาคำตอบไววกว่าการหาคำตอบด้วยวิธีการของเกาส์-จอร์แดน					
2	การคำนวณด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่ช่วยลดขั้นตอนในการคำนวณเมื่อเทียบกับวิธีการของเกาส์-จอร์แดน					
3	การคำนวณด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนเมื่อเทียบกับวิธีการของเกาส์-จอร์แดน					
4	การคำนวณด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่ประหยัดพื้นที่ในการเขียนการแก้สมการเมื่อเทียบกับวิธีการของเกาส์-จอร์แดน					
5	การคำนวณด้วยขั้นตอนวิธีการเขียนแบบใหม่ช่วยลดข้อผิดพลาดในการคำนวณเมื่อเทียบกับวิธีการของเกาส์-จอร์แดน					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

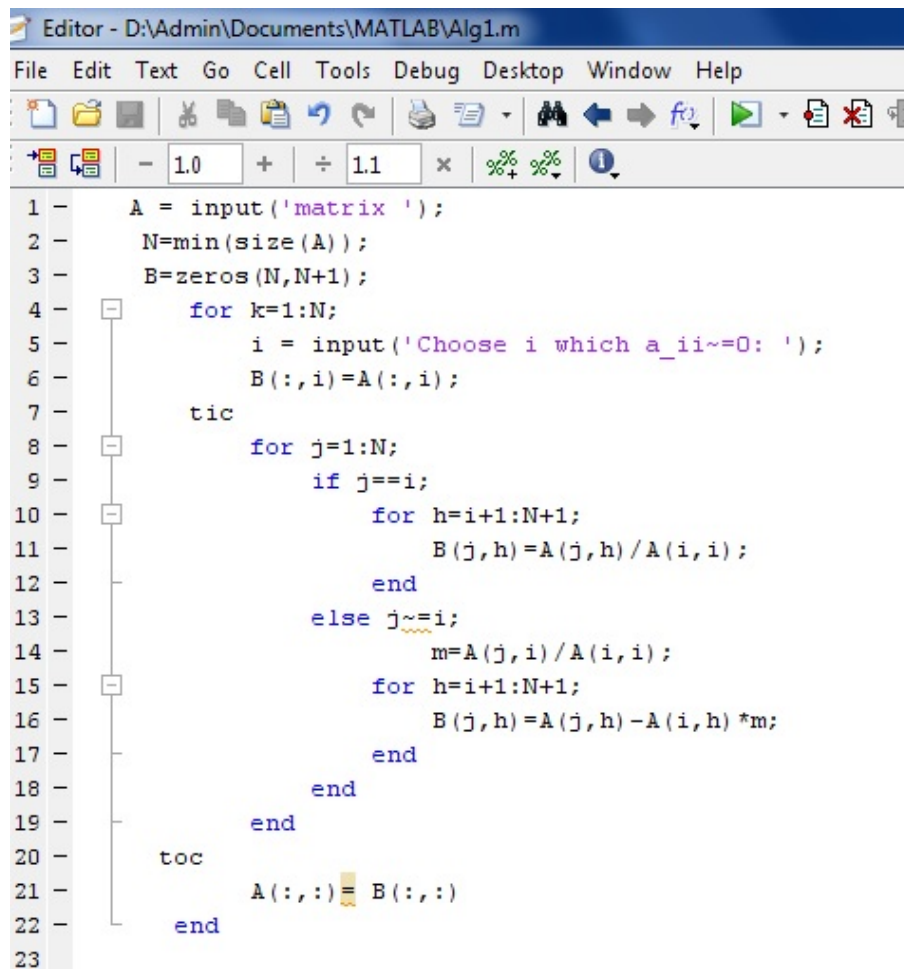
.....

.....

APPENDIX B

Computer Programs of the Studied Algorithms by MATLAB

Program of Algorithm 2 in MATLAB


```
1 - A = input('matrix ');
2 - N=min(size(A));
3 - B=zeros(N,N+1);
4 - for k=1:N;
5 -     i = input('Choose i which a_ii~=0: ');
6 -     B(:,i)=A(:,i);
7 -     tic
8 -     for j=1:N;
9 -         if j==i;
10 -             for h=i+1:N+1;
11 -                 B(j,h)=A(j,h)/A(i,i);
12 -             end
13 -         else j~=i;
14 -             m=A(j,i)/A(i,i);
15 -             for h=i+1:N+1;
16 -                 B(j,h)=A(j,h)-A(i,h)*m;
17 -             end
18 -         end
19 -     end
20 -     toc
21 -     A(:, :) = B(:, :)
22 - end
23 -
```

Program of Gauss-Jordan in MATLAB

```

1 - A = input('matrix ');
2 - N=min(size(A));
3 - B=zeros(N,N+1);
4 - for k=1:N;
5 -     i = input('Choose i which a_ii~=0: ');
6 -     tic
7 -     for j=1:N;
8 -         if j==i;
9 -             for h=1:N+1;
10 -                 B(j,h)=A(j,h)/A(i,i);
11 -             end
12 -         else j~=i;
13 -             m=A(j,i)/A(i,i);
14 -             for h=1:N+1;
15 -                 B(j,h)=A(j,h)-A(i,h)*m;
16 -             end
17 -         end
18 -     end
19 -     toc
20 -     A(:, :) = B(:, :)
21 - end
22 -

```

We use these two computer programs for comparisons of time used in each algorithm. Note that these two programs can be used with the linear system such that for each ith iteration, $a_{ii} \neq 0$ when $i = 1, 2, 3, \dots, n$ respectively.

Algorithm 2

```

1 - format rat
2 - M = input('matrix ');
3 - SizeM = min(size(M));
4 - ZM = zeros(SizeM,SizeM+1);
5 - j = 0;
6 - i = input('Choose i which a_ii~=0: ');
7 - j = j+1;
8 - PC(j) = i;
9
10 - while i > 0
11 -     ZM(:,i) = M(:,i);
12 -     % tic
13 -     for r = 1:SizeM;
14 -         if r == i
15 -             for c = 1:SizeM+1;
16 -                 l=0;
17 -                 k=1;
18 -                 while l<j && k>0
19 -                     l = l+1;
20 -                     if c == PC(l)
21 -                         k = 0;
22 -                     end
23 -                 end
24 -                 if k > 0
25 -                     ZM(r,c)=M(r,c)/M(i,i);
26 -                 end
27 -             end
28 -         else
29 -             m=M(r,i)/M(i,i);
30 -             for c = 1:SizeM+1;
31 -                 l=0;
32 -                 k=1;
33 -                 while l<j && k>0
34 -                     l = l+1;
35 -                     if c == PC(l)
36 -                         k = 0;
37 -                     end
38 -                 end
39 -                 if k > 0
40 -                     ZM(r,c)=M(r,c)-M(i,c)*m;
41 -                 end
42 -             end
43 -         end
44 -     end
45 -     M(:,i) = ZM(:,i);
46 -     % toc
47 -     if j < SizeM
48 -         i = input('Choose i which a_ii~=0: ');
49 -         j = j+1;
50 -         PC(j) = i;
51 -     else
52 -         i = 0;
53 -     end
54 - end

```

Note that the above program can be used with any linear system such that each iteration, there is $i_0 \in \{1, 2, \dots, n\}$ such that $a_{i_0 i_0} \neq 0$

Example B.0.1. Find the solution of linear system

$$x - 2y + 3z = 9$$

$$-x + 3y = 4$$

$$2x - 5y + 5z = 17$$

by used program for solving the answer.

Solution

```
matrix [1,-2,3,9;-1,3,0,-4;2,-5,5,17];
Choose i which a_ii~=0: 2
```

M =

1/3	-2	3	19/3
-1/3	3	0	-4/3
1/3	-5	5	31/3

```
Choose i which a_ii~=0: 3
```

M =

2/15	-2	3	2/15
-1/3	3	0	-4/3
1/15	-5	5	31/15

```
Choose i which a_ii~=0: 1
```

M =

2/15	-2	3	1
-1/3	3	0	-1
1/15	-5	5	2

All rights reserved

Hence $x = 1, y = -1, z = 2$.

CURRICULUM VITAE

Author's Name	Mr. Eknarin Jankaew
Date of Birth	November 8, 1984
Place of Birth	Chiang Rai Province, Thailand
Education Background	In 2002: Mathayom Suksa 6, Thoeng Wittayakhom School, Chiang Rai, Thailand In 2006: Bachelor of Science in Mathematics, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand
Scholarship	The Promotion of Science and Mathematics Talent Teacher (PSMT)

